

μαμή

μαμή, η, ουσ. [<μσν. μαμμή (= γιαγιά) <αρχ. μάμη], η μαμή· (και για τα δυο φύλα) που το πρόσωπό του είναι ρυτιδιασμένο σαν της γριάς, χωρίς να δικαιολογεί αυτό η ηλικία του: «σαράντα χρονών άνθρωπος, κι έχει γίνει σαν μαμή». Από το ότι τα παλιά χρόνια στην επαρχία το επάγγελμα της μαμής ασκούσαν συνήθως ηλικιωμένες γυναίκες, που είχαν πρακτική εμπειρία·

- απ' τη λεχώνα ως τη μαμή χάθηκε το παιδί, βλ. λ. [λεχώνα](#)·

- από μαμή μέχρι ρολογάς, λέγεται θαυμαστικά για άτομο που τα καταφέρνει με επιτυχία σε πολλές δουλειές διαφορετικού χαρακτήρα: «αφού ανέθεσες στον τάδε να σου τελειώσει τη δουλειά, μη φοβάσαι καθόλου, γιατί ο τύπος είναι από μαμή μέχρι ρολογάς»·

- πήγε για μαμή κι έκατσε για λεχώνα, καθυστέρησε υπερβολικά να γυρίσει από τη δουλειά που το στείλαμε να κάνει: «έχασα το αεροπλάνο, γιατί έστειλα τον υπάλληλό μου να μου φέρει το εισιτήριο, κι αυτός πήγε για μαμή κι έκατσε για λεχώνα»·

- πήγε για μαμή κι ήρθε στα βαφτίσια, βλ. φρ. πήγε για μαμή κι έκατσε για λεχώνα·

- πολλές μαμές, στραβό το παιδί, όταν σε μια ομάδα ή σε έναν οργανισμό διατάζουν ή διευθύνουν πολλά άτομα μαζί, τότε συμβαίνει κάτι κακό, γίνεται κάποια ζημιά: «τρία αδέρφια είναι που κληρονόμησαν ένα εργοστάσιο, κι επειδή ο καθένας συμπεριφέρεται σαν διευθυντής, η δουλειά πάει για φούντο, γιατί πολλές μαμές, στραβό το παιδί». Συνών. οι πολλοί οι μάγειροι χαλούν τη σούπα / όπου λαλούν πολλά κοκόρια, αργεί να ξημερώσει·

- τον έστειλαν για τη μαμή κι απόμεινε λεχώνα, βλ. φρ. πήγε για μαμή κι έκατσε για λεχώνα.